Inaktivita a vládní opatření v souvislosti s COVID-19

Jiří Suchý, UK FTVS, Praha

Úvod

Opatření přijatá v řadě zemí světa v souvislosti s onemocněním COVID-19, které se rozšířilo z Číny, vedou k poklesu fyzické aktivity a tedy kondice obyvatelstva. Samozřejmě dochází také k zásadnímu zhoršení duševního zdraví, koupěschopnosti obyvatelstva a fatálnímu zadlužování států (Eurostat, 2020). S ohledem na zaměření TVSM si laskavým čtenářům dovolím shrnout několik obecně známých konsekvencí, vztahujících se ke snížení objemu fyzické aktivity lidí. Tato fakta se pokusím dát do vztahu k současným opatřením vlády, která, dle jejího vyjádření, mají omezit šíření COVID-19. Inspirací ke zpracování informací byl zajímavý článek Schwendingera a Pocecco: Counteracting Physical Inactivity during the COVID-19 Pandemic: Evidence-Based Recommendations for Home-Based Exercise (Schwendinger & Pocecco, 2020).

Publikovaná fakta

V USA po zavedení opatření v období 1. 3. – 6. 4. 2020 došlo k poklesu fyzické aktivity průměrně o 48 %.

(http://web.archive.org/web/20200417084115/https://evidation.com/news/covid-19-pulse-first-data-evidation)

Fyzická inaktivita („sedavý životní styl“) je jedním z hlavních celosvětových (!ovlivnitelných!) rizikových faktorů kardiovaskulárních onemocnění, diabetu 2. typu a s nimi spojené mortality.

- Inaktivita je asociována s 6 – 10 % prevalencí různých nemocí (kardiovaskulární nemoci, diabetes 2. typu, nádorová onemocnění atd.).

(např.: Lavie, C. J. a kol. Sedentary Behavior, Exercise, and Cardiovascular Health)

Inaktivita vede k poklesu VO_{2max} řádově o 0,3 – 0,4 % za den.

- Byla prokázána lineární progrese poklesu VO_{2max} do vyšších desítek dní.

(Ried-Larsen, M., Aarts, H. M., Joyner, M. J. Efects of strict prolonged bed rest on cardiorespiratory fitness: Systematic review and meta-analysis)

Po 2 týdnech bez pohybu dochází k poklesu VO_{2max} a objemu svalů o 7 až 15 %.

- Tento pokles je provázen také snížením síly a kontraktility svalů.

(např. Pišot, R. a kol. Greater loss in muscle mass and function but smaller metabolic alterations in older compared with younger men following 2 wk of bed rest and recovery)

Snížení fyzické kondice o 1 MET má za následek 18% nárůst rizika kardiovaskulárních onemocnění.

- Zvyšuje o 15 % riziko úmrtí v případě kardiovaskulárních komplikací.
- 1 MET = spotřeba kyslíku v klidu (= 3,5 ml O_2/kg/min).

Příklad vlivu omezení fyzické aktivity a změny životního stylu v důsledku opatření v souvislosti s COVID-19:

- 55letý zdravý muž, občan USA, VO_{2max}: 35 $ml.kg^{-1}$
- Omezení pohybu o cca 50 %
- Pokles VO_{2max} o 0,2 % denně
- Pokles o 0,6 MET za čtyři týdny = cca 10% nárůst rizika kardio-respiračních obtíží a mortality

(Ried-Larsen, M., Aarts, H. M., Joyner, M. J. Efects of strict prolonged bed rest on cardiorespiratory fitness: Systematic review and meta-analysis)

V Itálii byl na jaře zásadně omezen pohyb osob na 4 týdny.

V Izraeli byl na přelomu léta a podzimu obyvatelům umožněn pohyb jen do perimetru 500 m od domova.

Metaanalýza 75 relevantních studií u obézních pacientů, pozitivně testovaných v USA na COVID-19, prokázala u obézních v porovnání s neobézními osobami o:

- 113 % vyšší pravděpodobnost hospitalizace
- 75 % vyšší pravděpodobnost nutnosti využití JIP
- 48 % vyšší pravděpodobnost mortality

(Popkin, B. M. a kol. Individuals with obesity and COVID-19: A global perspective on the epidemiology and biological relationships)

Studie, realizovaná u 124 pacientů s COVID-19, přijatých na jednotku intenzivní péče v Lille (Francie), uvádí:

- Téměř 48 % trpělo obezitou (BMI > 30)
- Dalších 28 % pak trpělo těžkou obezitou (BMI > 35)

(Simonnet, A. a kol. High Prevalence of Obesity in Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus-2 (SARS-CoV-2) Requiring Invasive Mechanical Ventilation).

Pokud by světová populace dodržovala doporučení k fyzické aktivitě, došlo by k prodloužení průměrné délky života o 0,68 roku.

(WHO: Global Recommendations on Physical Activity for Health)

Doporučení

Jak alespoň částečně omezit předpokládaný vliv vládních opatření na zhoršení fyzické kondice je myslím všem čtenářům časopisu zřejmé. Proto si dovolím uvést jen dva příklady převzaté z článku Counteracting Physical Inactivity during the COVID-19 Pandemic: Evidence-Based Recommendations for Home-Based Exercise (Schwendinger, Pocecco, 2020). V průběhu celodenního sezení, například u přednášek nebo videokonferencí, jsou doporučovány po každých 20–30 minutách sezení nejméně dvě minuty chůze, optimálně doplněné cvičením. Pro uchování kondice samozřejmě platí například následující obecná doporučení:

- pravidelný, nejlépe každodenní pohyb,
- optimálně vytrvalostní trénink (50 a více minut, 4–5× týdně),
- intenzivní intervalový trénink 3× až 4× týdně (85–95 % max. SF) v kombinaci s posilováním (po 6 týdnech vede ke zvýšení VO_{2max} až o 11 %),
- chůze po schodech místo jízdy výtahem.

Osobně se v rámci přednášek teoretických předmětů konaných nyní výhradně on-line formou, což mi nepřináší žádnou radost, snažím studentům každých pár minut alespoň předcvičit nějaké jednoduché cviky.

Diskuse a závěr

V rámci letošní první hibernace v zásadě veškeré organizované sportovní aktivity na území ČR bylo možno využít pro venkovní sportovní aktivity příjemného jarního počasí. Tento text píši v polovině října, kdy po nádherném podzimu, který přímo vybízel k běhání nebo výletům na kole, venku intenzivně prší. Vláda v posledním týdnu zcela chaoticky skoro každý pracovní den vyhlašovala další restrikce, jejichž důsledkem je (mj.) snížení pohybové aktivity obyvatel ČR. Jedním z opatření je například zavření posiloven a zrušení přímé výuky (nejen) tělesné výchovy. Právě s ohledem na počasí se dá předpokládat, že

aktuální nepromyšlená a chybná rozhodnutí vlády povedou k většímu zhoršení kondice než při sérii jarních zákazů. V důsledku vynucené predikované inaktivity je nutné počítat s nárůstem rizika kardiovaskulárních komplikací, diabetu 2. typu atd. Tento nárůst zřejmě bude mít koincidenci vyšší mortality související s těmito nemocemi.

Shledávám nesoulad mezi současnými vládními opatřeními a Programovým prohlášením vlády ČR z června 2018, kde se (mj.) uvádí: „Budeme podporovat návaznost na silné tradice českého sportu a podporovat talentované a úspěšné sportovce v jejich reprezentování České republiky, a to v rovnováze s moderními trendy a v souladu s potřebou **vytvářet podmínky pro rozvoj pohybových aktivit všech věkových skupin obyvatel**“ (Vláda České republiky, 2020, s. 39) .

K současným nařízením vlády se, dle mého názoru, výborně hodí lidové přísloví, které jsem pro potřeby článku mírně formalizoval: „chybovat je lidské, ale jen intelektuálně méně disponovaná osoba své chyby opakuje“. Snažím se každou situaci nahlížet pozitivně, tento aspekt se bohužel v současných nařízeních vlády, která zřejmě povedou ke snížení fyzické kondice obyvatelstva ČR, hledá těžko. Přesto jedno pozitivum nacházím: na rozdíl od jara není nařízeno zakrytí dýchacích cest při individuálních sportovních aktivitách (Státní správa, 2020).

Zdroje

POPKIN, B. M. a kol. Individuals with obesity and COVID-19: A global perspective on the epidemiology and biological relationships, *Obesity Reviews*, 2020, 21(13128). Dostupné z: https://doi.org/10.1111/obr.13128.

Eurostat (2020). *Seasonally adjusted government deficit at 11.6% of GDP in the euro area and 11.4% of GDP in the EU Highest quarterly deficit published in the time series since 2002*. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/11442902/2-22102020-CP-EN.pdf/b7af0afd-d898-c815-9e16-ffc332d66350.

LAVIE, C. J. a kol. Sedentary Behavior, Exercise, and Cardiovascular Health. *Circ. Res.*, 2019, 124(5), 799–815. Dostupné z: https://www.ahajournals.org/doi/10.1161/CIRCRESAHA.118.312669.

PIŠOT, R. a kol. Greater loss in muscle mass and function but smaller metabolic alterations in older compared with younger men following 2 wk of bed rest and recovery. *J. Appl. Physiol.*, 2016, 120(8), 922–929. Dostupné z: https://journals.physiology.org/doi/full/10.1152/japplphysiol.00858.2015.

RIED-LARSEN, M., AARTS, H. M., JOYNER, M. J. Efects of strict prolonged bed rest on cardiorespiratory fitness: Systematic review and meta-analysis. *J. Appl. Physiol.*, 2017, 123(4), 790–799. Dostupné z: https://doi.org/10.1152/japplphysiol.00415.2017.

SCHWENDINGER, F., POCECCO, E. Counteracting Physical Inactivity during the COVID-19 Pandemic: Evidence-Based Recommendations for Home-Based Exercise. *Int. J. Environ. Res. Public Health*, 2020, 17(3909).

SIMONNET, A. a kol. High Prevalence of Obesity in Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus-2 (SARS-CoV-2) Requiring Invasive Mechanical Ventilation. *Obesity (Silver Spring)*, 2020, 28(7), 1195–1199, doi: 10.1002/oby.22831. E-pub 2020 Jun 10.

Státní správa.cz (2020). *Vyhlášení nouzového stavu – co aktuálně platí*. Dostupné z: https://www.statnisprava.cz/rstsp/clanky.nsf/i/vyhlaseni_nouzoveho_stavu_co_aktualne_plati_20032708_18742657.

Vláda České republiky (2018). *Programové prohlášení vlády*. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/jednani-vlady/programove-prohlaseni/Programove-prohlaseni-vlady-cerven-2018.pdf.

World Health Organization (2010). *Global Recommendations on Physical Activity for Health*. Geneva: WHO Press. ISBN 978-92-4-159-997-9.

INACTIVITY AND GOVERNMENT RESTRICTIONS IN RELATION TO COVID-19

ABSTRACT

The article focuses on the consequences of restrictions due to COVID-19 in the field of physical (in)activity and mental health of both individuals and also in context of society as a whole. It recaps the bio-psycho-social benefits of physical activity and the negative consequences because of the lack of it.

Key words: physical (in)activity, COVID-19, restrictions, benefits, risk

[email@jirisuchy.cz]
www.jirisuchy.cz